

Sergej Šojgu vyprávěl, jak zachraňovali ruskou armádu

22.9. 2019 Michail Rostovskij, volný překlad P. Rejř

"Toto je první podrobný rozhovor, který dávám v posledních sedmi letech!" Ministr obrany Ruské federace, hrdina Ruska, generál armády Sergej Šojgu mi to řekl před zahájením našeho téměř dvouhodinového rozhovoru. Opět jsem se radoval z toho, jaké štěstí jsem měl, a vůbec jsem se nedivil, že pauza v komunikaci mezi ministrem a zástupci čtvrté velmoci se tolik protáhla.

Všichni si pamatujeme emoční pozadí podzimu roku 2012, kdy byl Sergej Šojgu jmenován do funkce vedoucího ruského ministerstva obrany. A všichni víme, jakou dlouhou, nelehkou a trnitou cestu prošly naše ozbrojené síly během tohoto období nepatrného z hlediska historie. Dnes už armáda není „nemocným“ ruské společnosti a není předmětem výsměchu cizinců. Ruská armáda dnes znovu získala úctu - od přátel i od potenciálních a reálných nepřátel.

Jak sám Sergej Kužugetovič zdůraznil více než jednou, bez podpory a osobní účasti Vladimíra Putina by nebyl schopen čehokoliv dosáhnout, v úsilí o vytvoření moderní armády v Rusku. Ale jak všichni odborníci ve veřejné správě dobře vědí, nestačí jen získat podporu prezidenta. Tuto podporu je nutno také gramotně využít. Jak se to podařilo zejména Sergeji Šojgovi? A co čeká naše ozbrojené síly a naši zem? Ruský ministr obrany o tom a o mnohém dalším hovořil v exkluzivním rozhovoru.

Michail Rostovskij (MR): - *Sergeji Kužugetoviči, patřím k té části občanů Ruské federace, kteří žijí pod heslem „jen aby nebyla k válka“. Bojí se ministr obrany Ruska války?*

Sergej Šojgu (SŠ): - Samozřejmě, válka je hrozná věc. Říkám to, protože vím velmi dobře, co to je. Poprvé jsem se s válkou setkal v roce 1992, kdy jsem byl pověřen, abych v Jižní Osetii vytvořil mírové síly. A udělali jsme to. Osetinsko-gruzínský konflikt byl první válkou na území bývalého Sovětského svazu, která byla rychle a úspěšně zastavena.

Pak tu byly Abcházie, Podněstří ... Také se také podařilo oddělit strany a zastavit bojové akce a odvést obrovské množství našich krajanů. Byly to však prakticky války v plném rozsahu.

Ještě musí být doplněna Bosna a Hercegovina, další konflikty v bývalé Jugoslávii, válka v Afghánistánu.

1992, Abcházie

Měl jsem příležitost vidět to všechno zevnitř po mnohá léta, jsem přesvědčen, že bezpečnost země závisí především na tom, jak silná je její armáda a jak moc je schopna bránit svou zemi. A také - na důvěře občanů ve svou armádu.

Samozřejmě jsem stejně jako vy, zastávce toho, aby nebyla válka. Ale aby nebyla, musí být naše armáda velmi silná, dobře vyzbrojená a vybavená, a co je nejdůležitější, vnitřně připravená bránit svou vlast.

(MR): - *Pokud si vzpomínám, uvažovalo se o tom: že naše armáda je státní instituce, která je v nejhlubší, nejsystematičtější, možno říci, dokonce beznadějně krizi. A pak najednou v určitém okamžiku se ve vědomí veřejnosti něco přepnulo a všechno se změnilo, jako by magií. Jak to můžete vysvětlit?*

(SŠ):- Oživení armády nebylo okamžité. Všechno to začalo uvědoměním si jejího žalostného stavu v roce 1999, po vtrhnutí gangů Basajeva a Chattaba do Cumadinské a Botličské oblasti v Dagestanu. A pak předseda vlády Vladimír Vladimirovič Putin s našimi tehdejšími omezenými schopnostmi začal přijímat zásadní rozhodnutí o reformě našich ozbrojených sil. Další události byly roku 2008 - zrádný útok gruzínských vojsk na Jižní Osetii, smrt našich mírových sil pod palbou gruzínských „gradů“ a odvetné akce skupiny ruských vojsk k přinucení Gruzie k míru. Následně, na základě analýzy této operace, byla učiněna systémová rozhodnutí v oblasti vojenské výstavby. Nejprve se jednalo o zformování a financování nového státního zbrojního programu.

Otázky budování a výcviku ozbrojených sil, jejich vybavení moderními zbraněmi a rozvíjení vojensko-průmyslového komplexu jsou pod neustálou kontrolou našeho prezidenta. Od roku 2013, bez ohledu na to, jak nabitý má pracovní program, prezident na podzim a na jaře slyší v Soči zprávu vedení ozbrojených sil, představitele obranného průmyslu a příslušné vedoucí pracovníky ve vládě Ruské federace ke všem aspektům vojenského rozvoje a zajištění vojenské bezpečnosti země.

Proto neexistovala žádná magie. Byly to velké i nevelké, patrné a ne zcela patrné kroky ke komplexní transformaci armády. Naším klíčovým úkolem bylo synchronizovat všechny aspekty přípravy a výstavby vojsk, včetně výcviku profesionálního personálu a dodávky moderních zbraní. Analyzovali jsme současné i budoucí hrozby a také možnosti armády chránit naši zemi před nimi. Rozebírali jsme stav vojsk až do každé vojenské jednotky. Výsledkem této komplexní práce byl vývoj řady programových dokumentů, včetně plánu obrany.

Pak začaly práce týkající se otázek, které se zdály být na povrchu, které jsem pokládal velitelům.

Tyto otázky byly jednoduché a pochopitelné: proč by měl voják chodit do lázně jednou týdně? Proč by měl vyměňovat prádlo pouze jednou týdně, když tráví veškerý svůj čas od rána do noci na cvičišti? Proč by měla být čajovna stabilně na druhém konci vojenské jednotky, a aby se voják napil čaje, musí projít plac s rizikem, že při tom dostane několik dalších příkazů? Proč by měli vojáci umývat své onuce, nebo spodní prádlo v umyvadlech? Je možné instalovat pračky do všech kasáren? A proč ve třetím tisíciletí - onuce?

Smyslem reformy armády samozřejmě nebylo jen zlepšit život vojáků. Naše akce také vyžadovaly náročnou vojenskou službu, diktovanou snížením branné služby na jeden rok. Pokud služba trvá pouze jeden rok, měla by být výuka intenzivnější. Je tedy nutné maximálně oprostít vojáky od provádění vedlejších úkolů. Měli by přestat odstraňovat sníh nebo sbírat listí od rána do noci. V místech trvalého nasazení by měli přestat chodit v uniformě do kuchyně, nebo se zabývat mytím koupelen

předpotopním způsobem. Když jsme si to všechno uvědomili, rozhodli jsme se v kasárnách v průběhu roku nainstalovat téměř 35 tisíc sprch, 16 tisíc praček a 21 tisíc vysavačů. Koupili jsme nejmodernější vybavení pro mokré čištění a organizovaná jídla podle systému „bufetu“. Rozpracovali, objednávali výrobu v ruských podnicích a dávali všem vojákům pohodlné a vysoce kvalitní polní a každodenní uniformy vyrobené z moderních materiálů. Přítomnost přístrojů, kde dříve existoval vždy pouze mop a kbelík, je nyní vnímána jako zcela normální a obyčejná věc. A tak se postupovalo a postupovalo ve všech směrech.

(MR): - *A klíčovým se stal návrat reálných bojových schopností naší armádě?*

(SŠ): - Vše se děje kvůli nim. Nejprve jsme dosáhli požadované úrovně intenzity tréninku pro naše jednotky. Dnes jsou všechny polygony zatíženy více než z 80 procent. To také vedlo k potřebě změnit normy pro spotřebu munice, která byla v té době několikrát nižší než na Západě. Nechat je tak by učinilo nesmyslným celý proces bojového výcviku. Po podrobném prostudování zkušeností jak sovětské armády, tak standardů armád západních zemí, jsme pětkrát zvýšili standardy spotřeby střeliva pro bojový výcvik. A vidíte výsledek.

Na pořadu dne se brzy objevila otázka: jak můžeme objektivně posoudit skutečný dopad opatření, která přijímáme? My ve vedení ministerstva obrany jsme dospěli ke společnému názoru: je nutné provádět opravdu náhlé kontroly připravenosti na boj. O našem návrhu jsme podali zprávu vrchnímu veliteli a získali jsme podporu - kontroly se od praporu po armádu a vojenský okruh skutečně staly náhlými. O jejich přípravě pak věděli tři lidé: Já, náčelník generálního štábu a ten, kdo naplánoval náhlou kontrolu. Okamžitě jsme se domluvili: musíme přestat, zhruba řečeno, lhát. Zkreslená informace byla obyčejnou pohromou. Mnohé se zakrývalo nebo bylo zdeformované.

Dříve byl veškerý výcvik prováděn pouze na technice bojové cvičné skupiny, tj. tanků, bojových vozidel pěchoty, které všichni znali jako „otče náš“. Šli jsme na známé cvičiště, věděli jsme, jak se zaměřit, aby se zasáhl cíl, který se nacházel doslova v „sousední zahradě“. Jednoduše řečeno, všechno se dalo dělat se zavřenýma očima. Ve skutečnosti se však, pro formálně dobré ukazatele, nestřílelo ze standardní vojenské techniky.

Hádejte co se stalo, když jsme provedli naši první překvapivou prověrku, zvedli jsme desítky tisíc lidí po celé zemi a přenesli je spolu se standardním vybavením na velmi velké vzdálenosti na neznámé polygony? Během této zkoušky vstoupily jednotky do neznámých výcvikových areálů nikoli s cvičnou technikou, ale se standardním vybavením. Žádná z nich - znovu zdůrazňuji, ani jedna prověrka (!) - nesplnila normy „uspokojivě“. O tom, jak jsme vylézali z této jámy, bych mohl dlouho mluvit. Ale abych ušetřil čas, nebudu v tom pokračovat a řeknu jen hlavní věc.

Za cenu neuvěřitelného úsilí vedení země a vedení ministerstva obrany jsme učinili z naší armády to, čím je dnes - armádou neustálé pohotovosti. Nyní máme všechny jednotky - jednotkami neustálé pohotovosti.

Souběžně s transformací samotné armády se prezident rozhodl provést program modernizace vojensko-průmyslového komplexu s cílem vybavit jednotky moderním vybavením a zbraněmi. A dnes nepochybuji, že do roku 2020 zvýšíme úroveň vybavení vojsk moderními zbraněmi na 70 procent, zvýšíme jí od roku 2012 téměř čtyřikrát. Pro realizaci tak velkého programu bylo samozřejmě nutné vytvořit nejmodernější kontrolní systémy pro jeho realizaci, od stroje v podniku nebo částky na bankovním účtu, až po příkaz státní obrany pro konkrétní druhy zbraní dodávané vojenským jednotkám. Jsou to stovky tisíc údajů pro nepřetržité monitorování plnění státního příkazu nejmodernějšími automatizovanými systémy.

(MR): - Velkou prestiž ruským ozbrojeným silám získala činnost našich VKS sil, rozvinutá v průběhu občanské války v Sýrii. Je však možné na základě této samostatné epizody s velkým, ale stále omezeným počtem účastníků, posoudit celkovou situaci v naší armádě?

(SŠ): - Ti, kdo si myslí, že jsme bojovali v Sýrii s partou fanatických a primitivních militantů, se velmi mýlí. Bojovali jsme s největší mnohatisícovou teroristickou organizací, nebo spíše systémem. Dovolte mi připomenout, že se těšila podpoře zemí, zainteresovaných na nestabilitě regionu. Teroristé byli vyzbrojeni stovkami tanků, vícenásobnými odpalovacími raketovými systémy, obrněnými vozidly a stovkami tisíc tun munice, která byla v předchozích letech uloupena armádám Iráku a Sýrie, a měli stovky vyškolených sebevražedných atentátníků. Jednalo se o nejpokročilejší technologii, včetně komunikačních a zpravodajských zařízení. Měli dobře fungující mezinárodní systém pro evakuaci zraněných, pracovní mechanismus pro výběr daní na okupovaných územích a vlastní „černý trh“ pro obchod s archeologickými artefakty.

Velmi významnou roli při zajišťování činnosti teroristů hrály příjmy z nelegálního prodeje ropy. Dokud se Ruská federace nezapojila do boje proti mezinárodnímu terorismu v Sýrii v Zaeufratí, Isilovci pod nosy mezinárodní koalice produkovali denně více než 100 tisíc barelů ropy. A prodej této suroviny přinesl teroristům denní příjem

více než 5 milionů dolarů.

V Sýrii jsme se museli naučit bojovat novým způsobem. A my jsme se to naučili. Pokud mluvíme o stíhacích, armádních, útočných, dálkových a dopravních letounech, pak téměř 90% veškerého leteckého personálu absolvovalo vojenské operace v Sýrii.

2017, na letecké základně Hmeimim v Sýrii. Napravo je prezident této země, Bašár al-Assad

Máme takové, kteří mají 150 až 200 bojových letů - a to pomímám všechny ty, kteří se podíleli na zajišťování jejich letů na zemi. Byla doba, kdy míra dodávek materiálu do Sýrie dosahovala dva tisíce tun denně. A to loďstvem, dopravní letectvem, byla to je práce našich zásobovacích základen, přístavů, redislokace, příjem a údržba zařízení. Zapojení zástupců našeho průmyslu a vědy dospělo k tomu, že zástupci více než 70 podniků, inženýrů a konstruktéři odstraňovali nedostatky techniky přímo na místě.

Na základě výsledků této práce dal prezident přímé příkazy k upřesnění nebo zlepšení určitých vlastností některých zbraní. Tak tomu bylo u našich raket Kalibr, výzbroje dálkového letectva a ponorek.

Pravděpodobně jste si všimli, že v celé historii Sovětského svazu a Ruska bylo v Sýrii poprvé použito letadlové lodi v bojových podmínkách. Pokud například hovoříme o použití vysoce přesných zbraní, pak dříve před vypuštěním řízené střely Kalibr trvalo tolik času, že mohl cíl změnit polohu. A dnes se doba naprogramování Kalibru zkrátila, zdůrazňuji, násobně. A práce na zkrácení času pro přenos cílového naprogramování pokračuje.

Sýrii prošli velitelé pluků, brigád, divizí, velitelé armád, velitelé vojenských obvodů, vedoucí ústředních orgánů vojenské správy ministerstva obrany a také pedagogičtí pracovníci téměř všech vysokých vojenských škol. Podle výsledků bojových akcí v Sýrii byly u nás provedeny velké rozbory letů, ne jeden a ne jen deset. Mohu vám říci, že s ohledem na syrskou zkušenost bylo upraveno přibližně 300 druhů zbraní a z výroby jsme jednoduše stáhli 12 vzorů zbraní, které byly dříve považovány za nadějně.

(MR): - *Jak pravděpodobné si myslíte je , že se Rusko v blízké budoucnosti účastní jakéhokoli ozbrojeného konfliktu v plném rozsahu? A v jakých strategických směrech hodnotíte největší nebezpečí pro Rusko v blízké budoucnosti?*

(SŠ): - Otázka, kterou jste položil, není jednoduchá. Možná není pro takový rozhovor. Ale pokusím se odpovědět. Doufám, že v současnosti nepřipadá v úvahu plnohodnotná válka. A všechna rizika a důsledky, které s sebou taková válka v plném rozsahu přináší, jsou zřejmé pro každého. Pokud jde o třetí světovou válku, existuje velké množství různých prohlášení. Nejpřesnější a nejvhodnější z nich se mi zdá: „Nevím, jaká bude třetí světová válka. Ale vím jistě, že bude poslední.“ Pokud však hovoříme o počtu hrozeb pro naši zemi, není jich méně. Spojené státy již odstoupily od dvou důležitých smluv o kontrole jaderných zbraní. Doposud zůstává smlouva START-3, o níž se také diskutuje v USA: obnovit nebo neobnovit? V důsledku tohoto přístupu je svět stále nepředvídatelnější a méně bezpečný. Při současné úrovni informatizace a automatizace existuje vysoká pravděpodobnost chyb v systému kontroly zbraní. Proto se v poslední době dostaly do popředí otázky zajištění informační bezpečnosti. Zejména proto se v poslední době na první místo dostaly otázky zabezpečení informační bezpečnosti. Pokud jste si vědomi své zranitelnosti a máte zájem o udržení rovnováhy a univerzální stejné bezpečnosti, nutí vás to zapojit hlavu. A když uvážíte, že Spojené státy setrvačností věří, že se ve váš prospěch vyvinula rovnováha moci, může vám na rozum přijít řada myšlenek, včetně ne těch nejrozumnějších. Právě v této situaci vidím hlavní hrozbu, a to nejen pro Rusko.

(MR): - *V Kyjevě je možné pravidelně slyšet hrozby o „triumfálním vjezdu do Moskvy na pancíři tanků“. Existuje nebezpečí přímého vojenského střetu mezi armádami Ruska a Ukrajiny?*

(SŠ): - Nechci na to ani myslet. Opravdu doufám, že ukrajinský lid a ukrajinské úřady mají dostatek vůle, síly a schopnosti ochladit ty horké hlavy, které vyžadují takovou hloupost a šílenou akci. Extrémisté na Ukrajině musí někdy skončit. Je škoda, že se tak ještě nestalo.

Ale zpět k vaší otázce. Ukrajinci jsou bratrský národ. Moji příbuzní jsou z Ukrajiny. Je tam pohřben můj dědeček. Ve Velké vlastenecké tam matka přežila okupaci. Z Ukrajiny šli bratři mojí matky na frontu. A mimochodem, byl jsem pokřtěn ve věku 5 let v jednom z chrámů města Stachanov v Luganské oblasti. A jsem naprosto přesvědčen, že s ukrajinským lidem budeme žít v míru a dobrém sousedství. Jsem přesvědčen, že čas pro to přijde.

(MR): - *Lze proces transformace v našich ozbrojených silách považovat za dokončený? Nebo je koncept „vojenské reformy“ pro naši zemi stále aktuální?*

(SŠ): - Pojem „vojenská reforma“ by měl být pro Rusko vždy aktuální. Svět kolem nás se neustále mění. A tyto změny musíme velmi citlivě zachytit a sami se měnit. Co se stane, když to nebudeme dělat, lze pochopit na příkladu naší nedávné historie. Na začátku našeho rozhovoru jste správně poznamenal, že ještě nedávno ruská armáda upadala. Proč se to stalo? Jsou bezprostřední příčiny, které všichni znají. Hluboká krize celé společnosti a státu v 80. a 90. letech minulého století. Unáhlené stažení vojáků a výzbroje z východní Evropy na zcela nevybavená místa. Nedostatek bytů. Morální utrpení a ponížení těch, kteří se celý život připravovali na obranu své vlasti a náhle čelili úplnému zhroucení svých plánů a vyhlídek, své nepotřebnosti a nedostatečné ochraně ze strany státu.

Ale to, co se stalo, mělo jiné, hlubší důvody. Nerozuměli jsme včas a po velmi dlouhou dobu jsme nechápali podstatu toho, co se kolem nás děje. Dovolím si ještě více vytríbit svoji myšlenku. Pokud by se Západ i nadále choval tak, jak se začal chovat v době Gorbačova, splnil by všechny své sliby, neposunul NATO blíže a blíže k našim hranicím, nerozšiřoval by svůj vliv v našich sousedních zemích, nelezl by do vnitřních záležitostí naší země, pak se mi zdá – že by se nakonec uspěli ve všem. Byli by schopni vyřešit úkol, který si sami stanovili - úkol rozrušit a zotročit naši zemi. Jak to fakticky udělali s „mladoevropany“ a bývalými sovětskými republikami.

(MR): - *Z vašeho pohledu máme štěstí, že Západ velmi brzy odhalil své skutečné, daleko nevegetariánské záměry?*

(SŠ): - Měli jsme štěstí, že se nám podařilo zastavit se včas. Jak jsem řekl, proces návratu zdravého rozumu začal v roce 1999. Od této chvíle jsme obtížně, těžko, se zaťatými zuby, ale přesto dosáhli toho, že svět dnes přestal být unipolární. A to je samozřejmě velmi nepříjemné Západu, který vynakládá veškeré úsilí, aby znovu získal svůj monopol na vliv ve světě. Někdo věří, že nezakryvaný rozsáhlý odpor Západu vůči Rusku začal teprve před pěti lety – od dění na Ukrajině a Krymu. Ale to je chyba. Můžeme doporučit podrobně vzpomenout na to, co se přesně stalo v 90. letech, v roce 2008, 2013. Jaké nesmysly se mluvily a psaly o nás v době, kdy jsme se připravovali na olympijské hry v Soči! A v žádném případě to nebyl projev pouze informační války.

Nechci jít zvlášť hluboko. Význam toho, co se děje, je však z mého pohledu následující: na Západě se již dávno vytvářejí vzory a algoritmy pro svržení jakékoli zákonné moci, která je pro ně v jakékoli zemi nepohodlná. To vše se samozřejmě děje pod hlavičkou podpory demokracie. Dobře, v které zemi, kam „přišli s demokracií“, zakořenila tato demokracie: v Iráku, Afghánistánu nebo Libyi? Nebo v bývalé Jugoslávii, kterou násilně rozdělili do 6 zemí svým „demokratickým“ bombardováním v roce 1999. Na svrchovanost a nezávislost po každém americkém zásahu můžete jednoduše zapomenout. A překvapuje někoho, že v Libyi většina ropných ložisek patří americkým, nebo jimi kontrolovaným společnostem? Naši západní kolegové rádi obviňují Rusko z vedení nějaké „hybridní války“. Musím však říci, že Západ sám vede skutečné hybridní války. Nyní například Američané, kteří opouštějí Afghánistán ve zchátralém stavu, pilně bojují ve Venezuele - samozřejmě také kvůli „triumfu demokracie“!

(MR): - *Vojenský rozpočet USA desetkrát převyšuje ruský rozpočet. Může Rusko za takových podmínek efektivně odolávat Americe?*

(SŠ):- Náš nejvyšší vrchní velitel odpověděl na tuto otázku důkladně a rozumně. Nejenže to může - Rusko už docela účinně odolává Americe. Odolává díky naší vědě, našemu průmyslu, našemu novému vývoji. A kromě toho se s nimi nesnažíme soupeřit na všech frontách. Pokud rozložíte vojenský rozpočet USA na položky, porozumíte: mají obrovské náklady na různé základny roztroušené po celém světě. Amerika má takových základen 170. Americké náklady jen na operaci v Afghánistánu jsou téměř stejné jako náš roční rozpočet na obranu. Spojené státy vynakládají obrovské peníze na soukromé vojenské společnosti, na skupiny leteckých dopravců. Potřebuje však Rusko skutečně pět až deset skupin s letadlovými loďmi, pokud na někoho nezaútočíme? Potřebujeme finanční prostředky, které by mohly být použity proti podobným nepřátelským seskupením v případě agrese vůči naší zemi. A to je nesrovnatelně levnější a efektivnější!

Dal jsem vám jen několik jednotlivých faktů. A když se z nich vychází je jasné, že nemusíme porovnávat náš rozpočet na obranu s americkým. Podle velikosti rozpočtu na obranu jsme na světě obecně na sedmém místě. V tomto ukazateli je před námi Saúdská Arábie a mimochodem Japonsko. Hlavní věc však je, že jsme v našich vojenských výdajích docela efektivní, jsou velmi přesně vynaloženy a jsou pozorně sledovány naším Nejvyšším velitelem.

(MR): - *Váš bývalý kolega ve vládě a současný vedoucí účetní komory Alexej Kudrin pravidelně přichází s tezí, že současná úroveň výdajů na obranu a na obranný průmysl je pro ruskou ekonomiku velkou zátěží. Co si o tom myslíte?*

(SŠ):- V sovětských dobách existovalo takové dílo Michaila Michajloviče Žvaněckého. Doslova si z něj nebudu pamatovat. - Mýdla je u nás málo a nás je mnoho. Závěr: mělo by nás být méně. - Nářky nad skutečností, že máme nafouklý rozpočet na obranu, jsou, jak se mi zdá, postaveny na velmi podobné logice. Člověk by se neměl obávat velkých výdajů, ale malých příjmů, a na tom musí naši ekonomové pracovat. Před nějakou dobou bylo velmi módní hovořit na téma, že naše zemědělství je „černá díra“, která pohlcuje všechny peníze, které do ní byly investovány, ale nemá žádný opačný účinek. Nyní z nějakého důvodu se již o této „černé díře“ nemluví. Nyní je každý hrdý, že máme velké úrody, že krmíme zemi sami.

2019, Přehlídka vítězství

Zpět k záležitostem armády. Naše ozbrojené síly již byly sníženy téměř na polovinu. Je nám doporučováno, abychom se řídili nějakými nejasnými kritérii - mnoha, nesmyslně mnoha, příliš mnoho. Ale já neznám takové jednotky měření! Mám na paměti něco o morálce armády, jaká byla v roce 2012,

a ne v hladových 90. letech. Tehdy bylo proti ministru obrany podáno 124 tisíc soudních sporů.

A to navzdory skutečnosti, že v té době jsme měli 157 tisíc důstojníků. 80% těchto soudních řízení se týkalo zpoždění peněžních příspěvků o dobu tří až pěti dnů nebo více. Srovnáváte si to v hlavě?

Samozřejmě je nutné neustále řešit spoření státních prostředků. Když jsme krátce po jmenování do funkce ministra začali úzce spolupracovat s našimi službami bydlení a komunálních služeb, uvědomili jsme si, že neexistují zdroje pro účetnictví. Jakmile bylo nainstalováno 120 tisíc evidenčních zařízení, náklady na bydlení a komunální služby výrazně poklesly. Proč nám to do tehdy neřekl jediný chytrý ekonom, obchodník nebo finančník: v armádě nejsou žádná měřicí zařízení. Armádu, což znamená stát, kvůli tomu oškubávali.

Mohu uvést mnohem více příkladů úspor státních prostředků, počínaje zdánlivě elementárními. Proč potřebuje voják na jeden rok ušít přehlídkovou uniformu, a to je vlněné sako, kalhoty, čepici, sadu košil a bot, pokud je použije nanejvýš jednou?

Zbavili jsme se šití takových souprav, abychom je každý rok poskytli více než půl milionu vojáků.

Navrhuji proto neprodiskutovávat vymyšlené obecné teze, ale konkrétní a naléhavé problémy a případy. Pouhé konstatování, že „výdaje na obranu jsou nadměrné“, jsou dávno minulá móda. Je to stejné jako v dnešních životních podmínkách nosit vyššívané sako, které byla považováno za nejnovější módu v roce 1972. A obecně, jak řekl klasik, „hádejme se o chuti ústřic jen s těmi, kdo je jedli.“

(MR): - *Konkrétní a přízemní otázka: je-li již na obzoru zrušení povinné vojenské služby pro Rusko ?*

(SŠ): - V zásadě je to možné. Ale nepovažuji takové řešení za správné. Jsem naprosto přesvědčen, že bychom v každém případě měli mít určitý počet vojáků v záloze. V každém svrchovaném státě musí existovat kromě aktivního profesionálního vojenského personálu také mobilizační rezerva mezi občany. Díky této rezervě je v případě hrozby války možné ozbrojené síly poměrně rychle posílit. Pro vytvoření takové rezervy je organizováno vojenské školení mužské populace.

Kromě toho mají lidé pocit zapojení do ochrany své země. A pokud je armáda vnímána pouze jako jeden ze způsobů, jak vydělat slušné peníze, určitě nebudou mít takové morální jádro.

Pohotovostní služba, nebo povolávací služba, je jednou z účinných forem vojenského výcviku občanů, rozvoje jejich vojenské odbornosti přímo v armádě. Není to nic neobvyklého a strašného. Tak tomu bylo v celé historii, a to nejen v Rusku. V Izraeli slouží všichni mladí muži a ženy! A nikdo tím není pobouřen. Jinou věcí je, že ruská armáda se nevyhnutelně bude profesionalizovat. Již dnes počet profesionálů mezi řadovým a důstojnickým sborem převyšuje počet těch, kteří přišli sloužit na povolávací rozkaz.

V budoucnu se poměr ještě více změní směrem k profesionálům. Nevycházím z nějakých abstraktních ideologických principů, ale ze zcela pragmatických úvah. Existuje technika, kterou může obsluhovat pouze odborník, jehož výcvik trvá osm až osmnáct měsíců. Takový specialista prostě nemůže být záložník. Ale nemůžeme jej školit osm měsíců, aby pak plně odsloužil pouze čtyři měsíce!

(MR): - *A byl v armádě odstraněn problém šikany?*

(SŠ): - Nyní v armádě prostě není půda pro šikanu. Samozřejmě existují případy domácího a kasárenského chuligánství. Při velké snaze mohou být tyto případy

vyzdvihovány a předváděny na všech scénách a mítincích. Podívejte (!), jeden voják napadl jiného! Ale takové situace jsou i mezi civilisty v jakémkoli městě mnohem početnější. Hlavní věc je, že v naší milionové armádě je zločinů řádově, opakuji - řádově méně než v kterémkoli milionovém městě. A to je strohá statistika.

(MR): - *Podařilo se vám překonat rozval vojenského vzdělávacího systému?*

(SŠ):- Jsem spokojen s tím, co se nám podařilo udělat s vojenským vzdělávacím systémem, nejen s vysokoškolským vzděláním, ale také s nižším vzděláváním. Druhé září byly otevřeny pravidelné vzdělávací instituce: Kemerovská prezidentská kadetní škola (postavili jsme ji za pouhých šest měsíců) a internátní vzdělávací škola v Petrohradě. Příští rok otevřeme novou školu v Kaliningradu, čímž dokončíme prezidentův příkaz k vytvoření pobočky Nachimovské školy pro každou flotilu. Postavili jsme zcela novou Akademii strategických raketových sil. Toto je jedna z nejmodernějších vzdělávacích institucí. Dokončili jsme rekonstrukci Petrohradské vojenské lékařské akademie a ultramoderní multidisciplinární kliniku s oddělením kybernetické medicíny, abychom vyškolili odborníky v oblasti telemedicíny. Vyšší letecké učiliště v Rjazani téměř úplně změnilo svůj vzhled a výcvikovou základnu. V důsledku toho všeho a mnohého dalšího jsme dosáhli nezbytné úrovně nábory důstojníků, které potřebujeme pro naše vzdělávací instituce. A letos byla první plnohodnotná promoce z našich akademií a vyšších vojenských škol pro armádu. Dovolte mi připomenout, že to vše je přísně synchronizováno s dodávkou moderního vojenského vybavení a dalších zbraní vojskům a vytvářením vojenské a sociální infrastruktury.

(MR): - *V loňském roce bylo vytvořeno Hlavní vojensko-politická správa. Co způsobilo takový očividný návrat k praxi sovětského GlavPURu?*

(SŠ):- Sovětský GlavPUR a současná vojensko-politická správa mají „dva velké rozdíly“. Potřeba opětovného vytvoření vojensko-politické správy se projevila, když jsme viděli, jak aktivně se Západ vměšuje do záležitostí armády - pronikají zcela neúprosně a nestydatě. Armáda je armáda. Pokud se ponoříte do historie, pak kolaps mnoha států začal rozpadem armády. Máme speciální jednotky, které provádějí speciální operace. Při jejich operacích se stává, že se chlapi zraní a zemřou, stejně jako v jiných jednotkách. A teď si představte, že někteří lidé podle zjištění ze zahraničí začínají lézt do jejich rodin, lézt na hřbitovy. Počet pokusů o vniknutí do našich komunikačních sítí činí denně několik set. Ve stejném režimu jsou

do informačního prostoru naší země i celého světa vrhány falešné zprávy o našem ministerstvu a ozbrojených silách. Buď jsme údajně bombardovali nemocnici, pak se údajně připravujeme na obsazení té nebo jiné země. Teď někam u nás dorazily desítky rakví, pak někdo z vedení ministerstva obrany někde něco udělal. To vše je psychologický tlak na armádu. Už jsme hovořili o hybridních válkách. Toto je jeden z nástrojů hybridních válek, jeden z typů zbraní používaných proti nám. Například v Tallinnu bylo vytvořeno centrum excelence v oblasti počítačové bezpečnosti NATO a strategické centrum NATO v Rize. Smyslem takových akcí je pokusit se vytvořit v armádě nálady, jako například ty, které existovaly, řekněme, v armádě 1916. To vyžaduje nejsilnější protipatření. A za účelem vytvoření této opozice bylo vytvořeno vedení, které jste nazvali „novým GlavPURem“. Chci vás ujistit, že na rozdíl od svého sovětského předchůdce „nový GlavPUR“ nechodí do osobních složek vojenského personálu, do kterých nemusí chodit. Místo toho vytváří normální život v posádkách. Kulturní a tvůrčí život, vztahy mezi důstojníky a vojáky, vztahy mládeže s armádou - to vše je v kompetenci nové správy. Například jsme začali vytvářet parky „Patriot“. Zdálo by se, že jednoduchá věc, ale velmi účinná. Před třemi lety jsme začali vytvářet JunArmiju, a dnes má více než 500 tisíc chlapců a dívek. Letos jsme se rozhodli vytvořit dětské a mládežnické vlastenecké tábory - letní rekreace a sportu. Letos se objevilo tisíc šest set šedesát takových táborů. To je také oblast působnosti „nového GlavPURu“.

(MR): - *Vraťme se zpět k vysoké politice. V posledních letech se Rusku a Americe nepodařilo navázat dialog na nejvyšší politické úrovni. A jak snadno nachází profesionální armáda obou zemí společný jazyk?*

(SŠ): - Kde je to třeba - například v Sýrii - jsme v kontaktu každý den. A naprosto jasně rozumíme jeden druhému a nepřekračujeme hranici, kterou jsme dohodli, že nepřekročíme. Mimochodem, v Sýrii jsme v neustálém kontaktu nejen s americkou armádou, ale také s armádou Turecka a Izraele. A zde je vše odladěno. Také máme kontakty s americkou armádou na úrovni generálního štábu. Také tyto kontakty jsou obecně velmi konstruktivní. Opravdu doufám, že my a USA dojdeme ke kontaktům na velmi vysoké úrovni. Samozřejmě je třeba vzít v úvahu změny ministrů obrany Spojených států a jejich spojenců. Při vytváření úzkých pracovních vztahů to způsobuje určité potíže.

(MR): - *V roce 2015 sestřelila turecká armáda náš bombardér. Dnes dodáváme Turecku naše nejmodernější zbraňové systémy. Chápu, že státní zájmy se neustále mění a nesnášejí sentiment. Ale neobrátili se naše spolupráce s Tureckem v budoucnu proti nám?*

(SŠ): - Myslím, že vy sami jste z velké části odpověděl na otázku, kterou jste položil: nic nestojí na místě. K tomu, co jste řekl, přidám pouze starou lidovou moudrost: sousedy si nevybíráme. Můžete si vybrat svou manželku a přátele, ale ne sousedy. Se sousedy je lepší žít v míru a harmonii a nějakým způsobem společně zajistit bezpečnost společného prostoru. V dnešních podmínkách mají Rusko a Turecko společné zájmy a společné hrozby v podobě hordy teroristů. Jak ukazuje praxe, proti těmto společným hrozbám je lepší společně bojovat.

(MR): - *Tento podzim nadchází sedmé výročí vašeho jmenování ministrem obrany. Pamatujete si své první myšlenky a emoce poté, co vám prezident nabídl tuto pozici?*

(SŠ): - Samozřejmě pamatuji. V té době jsem pracoval jako guvernér moskevského regionu. Připravil jsem se na práci, která by mi umožnila vytvářet, realizovat,

konečně, projekty, které mi ležely dlouho v hlavě, mezi nimi po linii Ruské geografické společnosti. Musím uznat, že prezidentův návrh na post ministra obrany byl pro mě velmi neočekávaný. A také jsem cítil obrovské břemeno odpovědnosti. Chápu, že mi prezident dal velkou důvěru, kterou se snažím si zasloužit.

(MR): - *Vím, že nerad kritizujete svého předchůdce Anatolije Serďjukova. Jak ale můžete ohodnotit to, co jste zdělili? Bylo toto dědictví většinou pozitivní nebo většinou negativní?*

(SŠ): - Máte pravdu, že jsem se nikdy nezabýval nezabývám a nebudu zabývat kritickým veřejným hodnocením práce mých bývalých a současných kolegů a předchůdců. Dodržuji toto pravidlo, protože tak jako nikdo jiný vím, jak složitá a obtížná je tato práce. V této práci samozřejmě mohou být chyby a nesprávné propočty. Určitě je máme. Jediným způsobem, jak se nemýlit, je, jak víte, nic nedělat, což samo o sobě je již velká chyba.

(MR): - *Nejste jen hlavní dlouholetý člen ruské vlády. Jste ministrem, který si v průběhu let udržoval úžasnou úroveň popularity ve společnosti. Jak vysvětluje tento „Šojguův jev“ samotný Šojgu?*

(SŠ): - Zdá se mi, že bude špatné a nemravné, když začnu mluvit o „jevu“. Mohu vám říct jednu věc: kdekoli jsem pracoval, vždy jsem se snažil pracovat s maximální účinností a dosahovat výsledků. Možná je to způsobeno tím, že mě rodiče vychovali tímto způsobem, nebo mým prvním povoláním stavitele, což vyžaduje, abyste dosáhli konkrétního výsledku - uvedení podniku do provozu. Pro mne je velmi důležité to, jak

jsem efektivní a užitečný. Je mnohem podstatnější mluvit o popularitě ozbrojených sil. Abychom tohoto cíle dosáhli, vynakládají desítky tisíc mých kolegů obrovské úsilí, kterým jsem velmi vděčný. Vytvořili jsme důstojný sbor vrchních velitelství různých druhů Ozbrojených sil, velících vojskům vojenských okruhů druhů zbraní. Společně dosahujeme mnohého.

(MR): - *V současném období vnitřního politického zhoršení, jasného, hlasitého, ale ne nutně podloženého skutečnými skutečnostmi, je „odhalování“ různých politických osobností obzvláště populární. Ovlivnilo to také vás ... Jak se k tomu stavíte?*

(SŠ): - Co se týče mého osobního přístupu k šíření falešných fám, můžete často slyšet radu: žalujte u soudu. Ale současná situace vypadá absurdně - někdo vás pomluvil, a vy se musíte obrátit na soud a pak měsíce, na potěšení původců pomluvy, analyzovat tuto lež na veřejnosti, ale také musíte prokázat, že jste byl pomluven záměrně. Pokud natisknete dolar na toaletní papír, nebudete mít pochybnosti, že není pravý. A co víc, nebudete chodit před soud, abyste dokázali, že se jedná o falešný! Tak proč se za do očí bijící lži v novinách obracet na soud? I bez

toho je dost co dělat. Svých věcí, opravy chyb a povinností! Cizích, a tím spíš vymyšlených - není třeba!

Nikdy jsem nepodporoval diskusi o fámách, klepech a pomluvách. Ale řeknu vám svůj přístup k těmto intrikám. Je to docela jednoduché, ale může se to zdát poněkud neočekávané. To vše mi připomíná opakování kampaně hromadných udání z roku 1937. Proč se tehdy psala udání? Někdo chtěl nahradit toho, koho udával. Někdo sledoval jiný cíl. Dnes je to samé: máme spoustu veřejných udání od interních a externích původců.)

(MR): - Říkají, že máte mnoho státních ocenění. Pokud to není tajemství, kolik konkrétně? A rozumím správně, že před několika dny to bylo 20 let, co jste obdržel Hvězdu hrdiny?

(SŠ): - Mám-li spoustu ocenění nebo ne – to není na mě, abych soudil. Obecně platí, že během našeho života není obvyklé diskutovat o takových věcech. Pokud řeknu, že mám málo cen, pak všichni řeknou: jak drzý! Když to řeknu hodně, lidé řeknou: podívejte se na něj, jak se chlubí! Nemám žádné narozeninové ceny. Všechny jsou pro mě velmi drahé a čestné. Jsem obzvláště hrdý na řád, který se již nedává - „Za osobní odvalu“. Jsem hrdý na Hvězdu hrdiny, kterou mám skutečně 20 let.

Mnoho mých podřízených na ministerstvu obrany má více řádů než já. A považuji tento stav za naprosto správný. Včasné a spravedlivé posouzení práce podřízených je mou přímou odpovědností. Pokud vás to však zajímá, během mé práce ministra obrany jsem získal dvě státní ocenění a jsem na ně hrdý.

(MR): - Co dělá vaše rodina - váš manžel / manželka a dcera?

(SŠ): - Nejsem zastáncem toho, abych pouštěl někoho do svého osobního života. A při vši úctě k Vám, také Vás tam nepustím. Mohu jen říci, že moji rodinní příslušníci žijí zcela normálně, důstojně, jsou zapojeni do práce, kterou milují. Samozřejmě nikdy to neměli snadné. Představte si, že během mé služby jedna z mé dcery změnila šest škol v různých městech a druhá - čtyři školy. Není možné říkat, že měly se svým otcem sladký život. Jsem velmi hrdý na své dcery.

(MR): - Je pravda, že jste zavedli na ministerstvu obrany „suchý zákon“ ?

(SŠ): - To je obtížné udělat v každém ministerstvu. V mé praxi samozřejmě bylo několik případů zavedení zákazu. Takové případy byly v Neftěgorsku na Sachalinu v Lensku, kdy bylo nutné splnit úkol stanovený

2016, tři útočníci: Jevgenij Malkin, Sergej Šojgu, Alexander Ovečkin

prezidentem, postavit bydlení pro oběti povodní více než 40 tisíc lidí za 100 dní ...

Pokud jde o ministerstvo obrany, jednoduše ho nepoužívám. A obranné oddělení je struktura, ve které si berou příklad od vedoucího. S námi se to postupně rozšiřuje na všechny struktury.

(MR): - *Hrajete hokej a podle pověstí nezadržujete emoce. A co děláte v případech, kdy na vás zaútočí prezident nebo někdo z „olympánů“?*

(SŠ): - Ani prezident, ani žádný z „olympánů“ na mě nezaútočí, protože s nimi hrajeme ve stejném týmu. Pokud jde o členy nepřátelského týmu, je to samozřejmě jiná věc. Hokej je hokej, hra je hra. Ale ti, s nimiž hrajeme, jsou lidé, kteří chápou: hokej, to není naše hlavní činnost a naše hlavní povolání. Naše hlavy jsou pracovním nástrojem. Nejedná se o „párové orgány“, musí být chráněny. Samozřejmě nikdy nebudeme profesionálními hokejisty. Ale rádi hrajeme hokej, v podstatě rádi sportujeme. Hokejová hra je pro nás především kolektivní komunikace, jedná se o šatnu, jedná se o konverzace, komunikaci po hokeji, před hokejem. Toto je diskuse o sportovních zprávách. Když jsou z NHL na dovolené, Ovečkin, Malkin, Kovalčuk obvykle hrají s námi ... Hra s nimi se podobá vtipu: „Jak se dostat na Děřibasovskuju?“ - „Jděte rovně a ona vás překročí ...“ Tak i zde: pobij se klidně na bruslích a puk k tobě sám přiletí.

Hra s legendami je samozřejmě úžasná! Jaký rozsah emocí zažíváte, když sedíte na stejné lavičce s Alexandrem Sergejevičem Jakuševem. Abych se podíval na jeho hru, řekněme v sérii z roku 1972, šel jsem několik kilometrů pěšky a vykopal několik pytlů brambor pro majitele televizoru, na jeho pozemku. Nyní má Alexander Sergejevič přes 70 let, ale stále vychází na led a je švihák.

(MR): - *Máte čas si povídat se starými přáteli? A pokud ano, tak kdo jsou?*

(SŠ): - Samozřejmě mluvím se starými přáteli. Ne tak často, jak bychom chtěli, ale komunikujeme. Pravda, někdo už není naživu. Stalo se tak, že v poměrně mladém věku jsem již řídil staveniště. A moji přátelé a učitelé tedy zpravidla byli starší lidé. Opravdu si vážím vztahů s nimi a vzpomínek na spolupráci. A když přijdu do jejich končin, určitě se s nimi setkávám.

1987 rok. Společnost "Abakanvagonmaš." Sergej Šojgu, předseda Gosstroje v SSSR, Jurij Batalin, ministr těžkého a dopravního inženýrství v SSSR, Sergej Afanasjev

Bude to 30 let brzy poté, co jsem se stal členem vlády Ruska. Oceňuji vztah s Viktorem Stěpanovičem Černomyrdinem a Jevgenijem Maksimovičem Primakovem. Považoval jsem a stále je považuji za své nadřízené a v mnoha ohledech i učitele. Během této doby jsem samozřejmě získal

mnoho přátel. Se Sergejem Lavrovem často spolu relaxujeme, společně sportujeme a současně diskutujeme o všech našich záležitostech. Mimochodem, vždy je zdrojem a skvělým vypravěčem nejnovějších vtípů.

V průběhu let mé práce na ministerstvu obrany jsme vytvořili vynikající tým mých zástupců, kde je každý ve své oblasti odpovědnosti skutečný profesionál a spolehlivý přítel. Máme zvláště důvěryhodný vztah s Valerijem Gerasimovem. Je to velmi moudrý muž a můj přítel.

Bez přátel se neobejdete. Přátelé by měli být. Moji blízcí přátelé jsou Jura Vorobjov a Ruslan Tsalikov, kterých si opravdu vážím. Jura je nyní zástupkyní Valentiny Ivanovny Matvijenkové v Radě federace, se kterou se už mnoho let přátelím.

(MR): - *A jaký je hlavní sen ministra obrany Ruska?*

(SŠ): - Návrat na Sibiř. To je můj hlavní sen. A jsem přesvědčen, že bude uskutečněn. Chci se vrátit do doby mého mládí. Mám mnoho nostalgie pro Sovětský svaz - ne pro některé jednotlivé sloganové věci, ale pro tu náladu, pro ducha, který tehdy vládl v tehdejších dnech, zejména na Sibiři. Když v Bratsku lidé stáli celé hodiny v chladu, na čerstvém vzduchu, aby poslouchali báseň Jevgenije Jevtušenka „Bratská vodní elektrárna“. Strhal si hlas, nebyly tam žádné mikrofony, ženy si utíraly slzy ... „byl tam hrdý duch občanství“. Velmi často o tom přemýšlím, velmi často si vylepšuji náladu vzpomínkami na ty časy.

V našem současném životě je naštěstí opět prostor pro realizaci takových velkých projektů, jako tehdy byly Komsomolsk na Amuru, Krasnojarsk a Sajano-Šušenskaja, Bajkalsko-Amurská magistrála, velké komplexy v Irkutské oblasti, Bratské hydroelektrárna. Bez realizace takových projektů je obtížné podnítit u mládeže smysl pro kreativitu. Vzpomeňte, jak nadšeně lidé šli na všechny tyto stavby! Opravdu se chci vrátit na Sibiř a postavit jedno, nebo lépe další dvě města! A věřím, že se můj sen splní!